

Handläggare
Anna Odelby
Telefon: 08 508 15 022

Till
Till Skarpnäcks stadsdelsnämnd
2025-04-24

Skrivelse om utvärdering och uppföljning av socialtjänstens insatser för barn och unga i riskzon för kriminalitet

Svar på skrivelse från Gunnar Caperius (C), Kristina Lutz m.fl. (M), Lena Kling (L)

Förvaltningens förslag till beslut

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar att detta tjänsteutlåtande överlämnas som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Skrivelse inkom 2025-01-30 från Gunnar Caperius (C), Kristina Lutz m.fl. (M), Lena Kling (L) och rör frågor om utvärdering och uppföljning av socialtjänstens insatser för barn och unga i riskzon för kriminalitet

Skrivelsen lyfter att alla kommuner sedan den 1 juli 2023 har ett lagstadgat ansvar för brottsförebyggande arbete och att staden ska göra sitt yttersta för att ingen ung person ska rekryteras till kriminalitet och organiserad brottslighet. Socialtjänsten är en central aktör och ska tidigt identifiera såväl normbrytande beteende som högriskindivider. Gunnar Caperius (C), Kristina Lutz m.fl. (M), Lena Kling (L) anser att socialtjänsten behöver kunna erbjuda utvärderade och effektiva metoder i syfte att stoppa en påbörjad kriminell bana. Skrivelsen avslutas med två frågeställningar för förvaltningen att besvara.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning har yttrat sig i ärendet utifrån frågeställningarna och föreslår till nämnden att detta tjänsteutlåtande överlämnas som svar på skrivelsen.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden överlämnade den 30 januari 2025 en skrivelse från Gunnar Caperius (C), Kristina Lutz m.fl. (M) och Lena Kling (L) till förvaltningen för beredning.

Ärendet

I skrivelsen tar Gunnar Caperius (C), Kristina Lutz m.fl. (M), Lena Kling (L) upp att alla kommuner sedan den 1 juli 2023 har ett lagstadgat ansvar för brottsförebyggande arbete. Av

kommunfullmäktiges budget framgår att staden ska göra sitt yttersta för att ingen ung person ska rekryteras till kriminalitet och organiserad brottslighet. Socialtjänsten är en central aktör inom det brottsförebyggande arbetet. Genom att tidigt fånga upp individer i form av stöd kan insatser och stödjande struktur ges till den unga.

Det framgår vidare av skrivelsen att den förändrade brottsligheten innebär en ny situation med utmaningar för socialtjänsten att tidigt identifiera såväl normbrytande beteende som högriskindivider. Gunnar Caperius (C), Kristina Lutz m.fl. (M), Lena Kling (L) anser att socialtjänsten gör ett utmärkt arbete i detta avseende. Men poängterar att socialtjänsten även behöver kunna erbjuda utvärderade och effektiva metoder i syfte att stoppa en påbörjad kriminell bana.

Skrivelsen avslutas med följande frågeställningar till förvaltningen att besvara:

- Sker regelbunden uppföljning av insatta åtgärder på individnivå, avseende barn och unga i riskzon för kriminalitet?
- Sker utvärdering i syfte att utveckla socialtjänstens insatser för barn och unga i riskzon för kriminalitet?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för individ- och familjestöd. Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp samt pensionärsrådet 2025-04-16.

Förvaltningens synpunkter och förslag

En av förvaltningens viktigaste uppgifter är att i ett tidigt skede identifiera barn som behöver stöd och hjälp, exempelvis på grund av ett normbrytande och/eller kriminellt beteende. Förvaltningens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete bygger på situationell- och social prevention och bedrivs i samverkan med interna och externa aktörer på både individuell och strukturell nivå. En stor del av det trygghetsskapande arbetet som förvaltningen bedriver, bedrivs med fokus på barn och unga i stadsdelsområdet.

Nedan svarar förvaltningen på ställda frågor.

Sker regelbunden uppföljning av insatta åtgärder på individnivå, avseende barn och unga i riskzon för kriminalitet?

Socialtjänstlagen (SoL) ställer krav på att socialtjänstens insatser ska vara både ändamålsenliga och effektiva, vilket innebär att det också finns krav på uppföljning av insatser. Även om socialtjänstlagen inte explicit kräver en "regelbunden uppföljning" på individnivå för alla typer av insatser, krävs uppföljning för att säkerställa att insatserna är tillräckliga och att de leder till önskade

resultat, bland annat när det gäller barn och unga i riskzon för kriminalitet.

Förvaltningens socialtjänst följer på individnivå regelbundet upp insatser som rör barn och unga. Uppföljningens frekvens kan variera beroende på vilken insats det gäller. Vad gäller placeringar som insats enligt 4 kap. 1 § SoL ska socialnämnden enligt 6 kap. 8 § samma lag minst en gång var sjätte månad överväga om vården behövs. Vid vård enligt 2 § LVU ska nämnden likaså minst en gång var sjätte månad överväga om vården ska fortsätta (13 § LVU). I samband med överväganden ska uppföljning genomföras. Förvaltningens socialtjänst ska enligt lokal rutin följa upp placeringar utanför hemmet genom hembesök minst två gånger per termin (per 6 månader). Vid behov görs ytterligare uppföljningar. Även öppenvårdsinsatser, som exempelvis multisystemisk terapi (MST) och sociala insatsgrupp (SIG), följs regelbundet upp under insatsperiod. Förvaltningens socialtjänst säkerställer att uppföljning genomförs genom bland annat egenkontroller.

Vad gäller insatser på den så kallade friytan, det vill säga icke biståndsbedömda insatser så sker inte uppföljning på samma sätt som när det gäller biståndsbedömda insatser. SSPF (skola, socialtjänst, polis och fritid) är en icke biståndsbedömd insats som verkar för att identifiera unga som befinner sig i risk för att utvecklas negativt och som har någon form av normbrytande beteende. Inom ramen för SSPF är det möjligt att följa en individs utveckling och sätta in fler insatser när motivation och behov finns.

Under 2024 påbörjade förvaltningen deltagandet i forskningsstudien NUSO (Nationell uppföljning av socialtjänstens omställning). NUSO är en omfattande nationell studie som syftar till att kartlägga nuläget, och följa förändringarna inom socialtjänsten i samband med implementeringen av den nya socialtjänstlagen. Under 2024 och 2025 fokuserar NUSO på tre delstudier inom området för social barn- och ungdomsvård. Dessa delstudier omfattar hela processen från förebyggande åtgärder till aktualisering, utredning och insats. Målet är att öka förståelsen för hur barn, unga och familjer får tillgång till olika typer av stöd. Socialtjänstens deltagande har hittills bidragit till flera resultat- och analysmöjligheter kring barns delaktighet, rättssäkra bedömningar av barns behov samt vilka grupper av barn socialtjänsten inte når i den utsträckningen som är önskvärd.

Studiens resultat visar även att 4,3 procent av de ärenden som aktualiseras, aktualiseras till följd av egen kriminalitet eller kriminellt umgänge. Efter avslutad utredning sjunker andelen barn till 2,1 procent som bedöms ha någon form av egen problematik kopplad till kriminalitet i relation till andra typer av problematik.

Sker utvärdering i syfte att utveckla socialtjänstens insatser för barn och unga i riskzon för kriminalitet?

Socialtjänstlagen föreskriver att insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet samt att kvaliteten i verksamheten systematiskt och fortlöpande ska utvecklas och säkras. Ännu tydligare krav på en kunskapsbaserad socialtjänst väntas i den nya socialtjänstlagen som är tänkt att börja gälla 1 juli 2025.

Socialnämnden i Stockholm har det övergripande uppföljningsansvaret för stadens samlade socialtjänstverksamhet. Socialnämnden ska även främja utvecklingen av metoder och arbetsformer i socialt arbete. Socialnämnden ansvarar också för stadens forsknings- och utvecklingsverksamhet för socialtjänstområdet. Socialförvaltningen har bland annat genomfört en genomlysning av socialtjänstens barn- och ungdomshandläggning, en kartläggning av familjebehandling i staden, en uppföljning av fältassistenternas arbete samt en utvärdering av sociala insatsgrupper (SIG) under de senaste åren. Även trefassamverkan har utvärderats.

Socialnämnden har för stadens räkning ett samlande ansvar att ta redan utvärderade insatser som rekommenderas av Socialstyrelsen till staden och har senast utbildat medarbetare i Coping Power Program (CPP) som nu erbjuds stadsdelsförvaltningarnas verksamheter genom socialförvaltningens utförarverksamhet.

Förvaltningen anser att det är viktigt att hitta lämpliga och rättvisande sätt att mäta och utvärdera socialtjänstens insatser, samtidigt som det är viktigt att ta hänsyn till de komplexa och individuella aspekterna av en persons liv. Uppföljning av insatsernas effekter på gruppnivå bör utformas på en nationell nivå för att kunna samla ett nationellt stöd med hög tillförlitlighet i bedömningar kring effekt. Arbetet med exempelvis utfallsmått är en fråga som Socialstyrelsen arbetat med i många år och som förvaltningen anser bör fortsätta utredas.

Jonas Lauri
Stadsdelsdirektör
Skarpnäcks stadsdelsförvaltning

Hanna Jakhammer
Avdelningschef
Skarpnäcks stadsdelsförvaltning

Bilagor

Skrivelse om utvärdering och uppföljning av socialtjänstens insatser för barn och unga i riskzon för kriminalitet

1. Skrivelse från Gunnar Caperius (C), Kristina Lutz m.fl. (M), Lena Kling (L)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Jonas Lauri, Stadsdelsdirektör	2025-04-01
Hanna Jakhammer, Avdelningschef	2025-04-01